

Νέα Ελληνικά

συνεξέταση γλώσσας-λογοτεχνίας

γενικής παιδείας

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1: Λόλα, να ένα Apple!

Τον βρίσκουν αυτά τον τρόπο να φτάσουν στον υπολογιστή, να στρογγυλοκαθίσουν απέναντί του και να τον χειριστούν αναλόγως. Τα μωρά του σήμερα έχουν κάτι από τη σύγχρονη τεχνολογία στο DNA τους.

Δεν μπορώ να της πάρω ούτε ένα βλέμμα. Η Νεφέλη είναι καρφωμένη στο iPad και παίζει, σύροντας στην οθόνη τα μικροσκοπικά της δάχτυλα, ένα παιχνίδι –μη με ρωτήσετε πώς το λένε– με φοβερή ταχύτητα. Χωρίς να γυρίσει να με κοιτάξει, μου εξηγεί ότι ποτίζει και κόβει λουλουδάκια κι εγώ αναρωτιέμαι αν το έχει κάνει ποτέ αυτό και στην πραγματικότητα. Η βαφτιστήρα μου είναι μόνο δυόμισι χρόνων, αλλά όταν βαριέται ξέρει να επιλέγει μόνη της στην ίδια οθόνη τα κινούμενα σχέδια που θέλει να δει.

Τα νούμερα επιβεβαιώνουν αυτό που πριν από λίγες μέρες είδα με τα ίδια μου τα μάτια. Μία έρευνα που διεξήχθη πέρυσι από την AVG Technologies ανάμεσα σε μητέρες και παιδιά ηλικίας δύο έως πέντε χρόνων κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα περισσότερα πιτσιρίκια ήξεραν να παίζουν ηλεκτρονικά παιχνίδια προτού ακόμη μάθουν να κολυμπούν ή να κάνουν ποδήλατο, ενώ το 72% ήταν online μισή ώρα την ημέρα.

Δεν είναι ανεξήγητο. Ζουν σε μια εποχή που οι τεχνολογικές εξελίξεις τρέχουν με χίλια, βλέπουν τους γονείς τους να κάθονται με τις ώρες στην τηλεόραση και στον υπολογιστή και να απαθανατίζουν το κάθε τους χαμόγελο με το κινητό και την κάμερα. Φυσικό κι επόμενο, λοιπόν, η δίχρονη Μαρί Κρίστη να ξέρει πώς να τραβά φωτογραφίες με το κινητό της μαμάς της, τη στιγμή που η ίδια η μαμά της χρειάζεται λίγα λεπτά για να θυμηθεί τον τρόπο που το τηλέφωνό της κάνει κλικ.

Ιδίως, μάλιστα, οι εφαρμογές της Apple και το touch screen κάνουν την περιήγηση παιχνίδι για τους μικρούς χρήστες, που έχουν «πολύ ανεπτυγμένες την οπτική παρατήρηση και τη μνήμη για να το κάνουν ταχύτερα και ευκολότερα σε σχέση με την προηγούμενη γενιά», σχολιάζει η αναπτυξιολόγος δρ Γκόλτσιου. Και έτσι εξηγείται γιατί, ενώ ο δυόμισι χρόνων Σταύρος σκοράρει στο Fruit Ninza του iPhone με χαρακτηριστική άνεση, εγώ πατώνω από την πρώτη στιγμή.

Η εξοικείωση των παιδιών με την τεχνολογία δεν είναι καθόλου κακό πράγμα, διότι προάγει το γνωστικό δυναμικό τους. Ο χρόνος, όμως, και ο τρόπος με τον οποίο ασχολούνται με τα τεχνολογικά μέσα δε θα πρέπει να είναι σε βάρος της ανάγκης τους για κοινωνική επαφή σε κάθε ηλικία. Το βρέφος και το νήπιο έχουν μεγαλύτερη ανάγκη το παιχνίδι στο πάτωμα με το γονιό τους παρά το παιδικό DVD ή τη μουσική από το κινητό.

Το παιδί της προσχολικής ηλικίας χρειάζεται περισσότερο το παιχνίδι στην παιδική χαρά και λιγότερο το παιχνίδι στον ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Υπάρχουν, άραγε, παιδιά που αντιλαμβάνονται περισσότερο την εικονική τάξη πραγμάτων από την πραγματική; Υπάρχουν περιπτώσεις παιδιών που εμφανίζουν αναπτυξιακές διαταραχές αντίληψης του άλλου και κοινωνικής επαφής. Δεν αντιλαμβάνονται και δεν προσαρμόζονται, δηλαδή, το ίδιο εύκολα σε απλές, καθημερινές, ρεαλιστικές καταστάσεις. Η χρήση, όμως, της τεχνολογίας μπορεί να αξιοποιηθεί για να τα προσεγγίσουμε σαν μια γέφυρα ανάμεσα σε εμάς και σε αυτά.

Η δέκα μηνών κόρη μου με βλέπει να μιλάω στο τηλέφωνο και χαμογελάει απλώνοντας το χέρι. Μου κάνει τα γλυκά μάτια για να της δώσω, επιτέλους, αυτή τη συσκευή που η μαμά της μπορεί να κάνει σκουλαρίκι, αλλά η ίδια απαγορεύεται να κάνει πιπίλα. Της βάζω τη γιαγιά σε ανοιχτή ακρόαση και απορεί. Για πολύ λίγο όμως. Μετά συμπεριφέρεται σαν να είναι το πιο φυσιολογικό πράγμα να ακούει μια γνώριμη φωνή, απουσία του ομιλούντος προσώπου.

Σκέφτομαι ότι όταν θα είναι έφηβη τα iPads θα έχουν την τύχη της βιντεοκασέτας. Και εκείνη θα με ακούει σαν κάποια μακρινή φωνή από το παρελθόν, όταν θα της μιλάω για τα πάρτι της κασέτας στα 80s. Στην πραγματικότητα θα είμαι στα μάτια της μια βιντεοκασέτα και στην καλύτερη περίπτωση θα λυπάται να μου το πει. **Όπως και να 'χει, εγώ θα μείνω πιστή στο στόχο μου: να τη μάθω να σκέφτεται, να τη μάθω να μαθαίνει.** Διότι το από μνήμης πάτημα μερικών κουμπιών δεν μπορεί να σε πάει πουθενά, αν δεν ξέρεις το πώς και το γιατί. Ελπίζω να της φανώ χρήσιμη, γιατί με τη σύγχρονη τεχνολογία και την εξέλιξη του ανθρώπινου DNA ποτέ δεν ξέρεις.

Σώκου, εφημερίδα «το Βήμα»

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ 2: Ποιητική Τεχνολογία

Χαίρε, ω χαίρε
ποίημα
από τα σπλάχνα του υπολογιστή βγαλμένο
με δύο κλικ σε κατεδαφίζω
και σε τρεις μέρες σε χτίζω
σε κάνω κάθετο
σε οριζοντιώνω
σε επιλέγω
και σε ακυρώνω
σε ανατρέπω
και σε μετατρέπω
Αν θέλω, το στυλ σου αλλάζω

τώρα τα γράμματά σου πλαγιάζω
τα μεγαλώνω,
τα κάνω δεκάρια
Τα μικραίνω,
τα κάνω εφτάρια.

Εκδικούμαι για τους ποιητές που ικετέψαν
κι ένα νεύμα σου μάταια γυρέψαν.
Λοιπόν, τα *αείδε** και τα *έννεπε*** τέλος.
Θα σε σβήσω απ' την μνήμη αν δεν θέλω.
Έχω επάνω σου μια εξουσία·
όσο ανθίστασαι, θ' αλλάζω στοιχεία.
Σωρό με πεσσούς θα σε κάνω

Να σωριάσω τα κομμάτια μου επάνω.

Τασούλα Καραγεωργίου, «Ποιητική Τεχνολογία»

**αείδω (ιωνικός τύπος): τραγουδώ [Μήνιν αείδε, θεά, Όμηρος] / (αττικός τύπος): άδω*

***Άνδρα μοι έννεπε, Μούσα, πολύτροπον, ...· πολλών δ' ανθρώπων ίδεν άστεα και νόον έγνω/ Προοίμιο της Οδύσσειας*

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. Το άρθρο έχει δημοσιευτεί σε εφημερίδα. Θέλεις να ενημερώσεις τους συμμαθητές σου για το περιεχόμενό του. Να γράψεις ένα κείμενο 100 λέξεων όπου θα το παρουσιάζεις με συντομία.

Μονάδες 10

A2. Να χαρακτηρίσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες τις παρακάτω φράσεις, ανάλογα αν αποδίδουν σωστά το νόημα του κειμένου. Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου με συγκεκριμένη αναφορά στο κείμενο:

- i) Η Νεφέλη βαριέται αφόρητα το iPad.
- ii) Τα σημερινά παιδιά γεννιούνται σε μια τεχνολογική κοινωνία.
- iii) Η χρήση της τεχνολογίας μπορεί να εμπλουτίσει τις γνώσεις των παιδιών.
- iv) Η ενασχόληση με την τεχνολογία μόνο να βλάψει μπορεί τα σημερινά παιδιά.
- v) Ο χρόνος που αφιερώνουν τα παιδιά στα τεχνολογικά μέσα δε θα πρέπει να λειτουργεί ανασταλτικά στην κοινωνικοποίησή τους.

Μονάδες 10

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟ

Προτεινόμενα Θέματα Α' ΓΕ.Λ.

Α3

Α3α. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η δεύτερη(2^η) παράγραφος του κειμένου; Πώς αυτός ο τρόπος υπηρετεί την πειστικότητα του συντάκτη;

Μονάδες 10

Α3β. Να βρεις δύο(2) παραδείγματα **συνυποδηλωτικής** χρήσης της γλώσσας μέσα από το κείμενο και να τα χρησιμοποιήσεις σε δικές σου περιόδους λόγου με την **κυριολεκτική** τους σημασία.

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Β

Β1. Με αφορμή το παραπάνω **άρθρο**, να δημοσιεύσεις ένα δικό σου στη σχολική σας εφημερίδα, όπου θα αιτιολογείς γιατί φορείς όπως η οικογένεια και το σχολείο είναι και θα παραμείνουν αναντικατάστατοι στην κοινωνικοποίηση των παιδιών. (300 λέξεις)

Μονάδες 30

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. α. Στο ποίημα λανθάνει **ειρωνικός τόνος**. Να εντοπίσεις δύο(2) σημεία και να σχολιάσεις τη λειτουργία του. β. Να σχολιάσεις τη **γλώσσα** του ποιήματος.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Πού οφείλεται η αίσθηση της ποιήτριας ότι μπορεί να ασκήσει έλεγχο πάνω στο αντικείμενο της δημιουργίας της και σε ποια φράση του κειμένου δηλώνεται; Συμφωνείς ή διαφωνείς; (150 λέξεις)

Μονάδες 15